

[Svend Haugaard.]

rømmes — er det en svær opgave at skulle dokumentere noget om andres samvittighed; det er i det hele taget et spørgsmål, om det bør finde sted. Men når loven nu stadig kræver det og de pågældende fuldt myndige personer, ofte i ansete stillinger, ud fra deres bedste skøn skriver under på det, er det da ikke en fornærmelse mod dem at sende politiet ud for, efter at man har skrevet navn, adresse, fødselsdag, gift eller ugift eller noget andet, som betjenten skriver ned med én finger på en skrivemaskine, at spørge, om man nu også mener det, man skriver under på? Også her kan der være tale om at opsøge vidnerne på deres bopæl eller arbejdsplads eller tilkalde dem til møde hos politiet. Selv forældre til den pågældende militærnægter, som har skrevet under som vidner, har man tilkaldt til afhøring hos politiet hver for sig. Politiet spørger ikke alene, hvorfra vidnerne kender den pågældende militærnægter, men også om deres egne partipolitiske synspunkter og om deres stilling til en række udenrigspolitiske spørgsmål. Det forekommer mig, at alt dette er et alvorligt indgreb i de demokratiske frihedsrettigheder, og at afhøringerne derfor bør ophøre. Man må vel formode, at politiet, der siges at være så hårdt arbejdsbelastet, kan finde andre og mere passende opgaver andetsteds.

I øvrigt kan det interessere mig at få at vide, hvad man senere hen foretager sig med de oplysninger, man har fået igennem afhøringerne. Går de videre til en eller anden form for kartotek, f. eks. til politiets hemmelige efterretningstjeneste?

Indenrigsministeren (Hans Hækkerup): Det sidste spørgsmål tror jeg at det ærede medlem, hvis han ønsker det besvaret, bør stille til den højtærede justitsminister og ikke til mig.

Jeg vil gerne sige til det ærede medlem, at når loven åbner en mulighed for, at man af samvittighedsgrunde kan fritages for at aftjene militær værnepligt, forudsætter den naturligvis, at disse samvittighedsgrunde dokumenteres. Naturligvis forekommer der en del tilfælde, hvor den pågældende i sit andragende har redegjort så udførligt og så overbevisende for sit standpunkt og eventuelt har bilagt andragendet vidnes-

byrd fra personer, der kender ham godt, at sessionsmyndighederne kan afgøre sagen alene på grundlag af andragendet, og det samme kan være tilfældet, hvor den pågældende har tilvejebragt attest for, at han tilhører et trossamfund eller en anden sammenslutning, hvis medlemmer er kendt for modstand mod våbenbrug.

Men i mange tilfælde er forholdet det, at den pågældende nøjes med at indsende et ganske kort og intetsigende andragende. I sådanne tilfælde vil det være nødvendigt at indhente de fornødne oplysninger, og det sker i praksis gennem optagelse af politi-rapport omfattende såvel den værnepligtige som de vidner, der har attesteret hans andragende.

Jeg ser ikke noget odiøst i, at denne undersøgelse foretages via politiet. Det er en fremgangsmåde, der anvendes ved andragende på en lang række andre områder. Hvis det ærede medlem kender tilfælde, hvor han mener at de pågældende ved selve afhøringen måtte være blevet gået for nær af de stillede spørgsmål, synes jeg, det ærede medlem skulle opfordre de pågældende til at indsende en klage herover.

Må jeg endelig minde det ærede medlem om, at der jo sidder et udvalg, som overvejer spørgsmålet om ændringer i militærnægterordningen — et udvalg, det ærede medlem selv er medlem af. Jeg går ud fra, at det ærede medlem vil drage omsorg for, at de af ham her rejste problemer bliver taget op til alvorlig overvejelse i dette udvalg.

Svend Haugaard: Jeg takker for svaret, men jeg vil ikke påstå, at jeg føler mig særlig tilfreds med det. Jeg beklager, at man ikke kunne give et løfte om, at man i hvert fald ville se på hele dette spørgsmål.

Det er rigtigt, at jeg selv er medlem af et udvalg, men det varer et stykke tid, inden der kan ændres noget ved det, og da det drejer sig om flere hundrede nægttere hvert år og dobbelt så mange vidner, er det da virkelig et vist antal mennesker, der berøves tid og udsættes for forskelligt ubehag, fordi de skal ind til disse afhøringer.

Nu blev der sagt, at samvittighedsgrundene skal dokumenteres udførligt. Jeg har ikke indtryk af, at det er det, man går frem efter. Jeg har indtryk af, at man over for visse kredse eller visse familier unnlader